

הערות לפרק: מטולה

1. מנחם כהן היה דמות ססגונית מיוחדת. עבר איתנו מראש-פינה למטולה. לבשו לבוש מסורתי של יהודי צפת. קפיטן ארוך וכובע פרווה עגול דומה לכובע קווקז, ופיואות משתלשלות מן הcobע.
2. כל זה נעלם כאשר חור מביקור בשוויצריה, והחל אף לכתוב פליטונים ולפרנסם ב"הפועל הצער". לנו הוא זכור בעיקר בגלל העונשים רבי הדמיון שהוא מטיל על הילדים.
3. התربוש - כובע אדום עם זנב שחור - היה הכובע התורכי המקורי.
4. המורים אפשטיין ווילקומייז, שהיו הראשונים המורים ומטמותיו דרך החינוך בארץ, עבדו זמן קצר במטולה. אפשטיין כשנתיים, ווילקומייז שנה אחת. שניהם התפרסמו בעקבות הצלחתם הרבה בשודה החינוך בשנים הראשונות, ולאו דווקא בשל פעילותם בבית הספר במטולה.
5. שמחה וילקומייז נחשה לאביו החינוך העמלי וייצחק אפשטיין יצר את המבטא "הגלילי" והיה ברבות הימים מדקדק עדין.
6. בכתובים, המספרים על ההיסטוריה של בית הספר במטולה אינם מוצאים את שמותיהם, בשעה שבו שמו של אבא כמעט ואינו מזכיר.
7. שני "האוחרים", הראשון אורח ינאי מנהל והשני אורח שלנו אכן זכו ברבות הימים לא רק להיות אורחיו מדינת ישראל אלא לפועל למען ולבזר את כל הגלולים והאירועים עד אשר הוקמה המדינה.
8. מצאו במקומות עז זית עתיק וכמה עצי תאנה נושא פרי. השטילים של עצי הפירות הובאו מודمشק. וכן שתילי שקדים שנטעו בשטח שביל עם הגordon. הצילום הראשון שליהם החרשה צולם ליד עץ הזית העתיק.
9. לרצפה צו קראו ברבריק. החומר היה תערובת של אדמה לבנה עם חלקי חוץ שהובאה מעלה מורד מל התחנה. התערובת, בלולה במים וסיד נשפכה על הסלעים המיושרים בתוך הבית. ולאחר יום אחד, כאשר התקיימה, התחלת מלאכת ההידוק שנמשכה יומ-יומיים.
10. עצי ההסקה היו "קרומות", שורשי עצים עתיקים שהערבים היו מוציאים מהאדמה, מבקרים ומוכרים.
11. איך קשורין? הייתה קישורה "חוורנית" והיתה קישורה אחרת. משתמשים בשיטה המתאימה באותו מקום, לפי התנאים.
12. קישורה החורונית, למשל, היה צורך בעני עץ שבקצתו מעין משולש, עליו כרכו את החבל. אפשר ללקת כך שעות וחשק לא יפל מב החמור.
13. כל כל העור: חבלים שונים, ענפים עשויים בצורה מיוחדת, היו לכל אחד בבית. שמו